

Sygn. akt X Ga 437/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu X Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

PrzewodniczącySSO Artur Tomanek (spr)

SędziowieSSO A. G. SSO Paweł Pszczołowski

ProtokolantDominika O.

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. , we W.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. we W.

przeciwko A. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z dnia 25 września 2012 r. sygn. akt IV GC 499/11

I. oddała apelację;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13.4.2011 r. strona powodowa (...) S.A. domagała się nakazania pozwanemu A. S. wydania rzeczy ruchomej w postaci naczepy (...) 24P 90/1.110, rej. DW 394H. oraz zasądzenia kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że jest właścicielem wymienionej naczepy, którą na podstawie umowy leasingu operacyjnego z dnia 1.4.2009 r. oddała pozwanemu do korzystania. Wskutek braku zapłaty przez pozwanego opłat leasingowych w terminach przewidzianych w harmonogramie, strona powodowa wypowiedziała w dniu 30.12.2010 r. umowę leasingu, wzywając jednocześnie do natychmiastowego zawrotu przedmiotu leasingu, które jednak nie nastąpiło. Strona powodowa wskazała, że pozwany nie zareagował także na kolejne wezwanie do wydania rzeczy z dnia 24.2.2011 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu twierdził, że należności ratalne z tytułu umowy leasingu zostały zapłacone do grudnia 2010 r. włącznie, w związku z czym w dacie wypowiedzenia umowy leasingowej wszystkie należności były uregulowane. Pozwany podnosił, że w korespondencji prowadzonej ze stroną powodową nie zgadzał się z nią w przedmiocie wypowiedzenia oraz że obecna zaległość w ratach jest bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo (pkt I) oraz zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne.

Strony procesu zawarły w dniu 1.4.2009 r. umowę leasingu, której przedmiotem była naczepa K., rej. DW 394H.. Na podstawie tej umowy pozwany obowiązany był zapłacić na rzecz strony powodowej 60 opłat leasingowych według stanowiącego załącznik do umowy harmonogramu opłat.

Pismem datowanym na 30.12.2010 r., wskazując na zwłokę w zapłacie opłat leasingowych pomimo wcześniejszego wyznaczenia dodatkowego terminu do zapłaty, strona powodowa oświadczyła, że wypowiada umowę leasingu pod warunkiem zawieszającym uiszczenia w nieprzekraczalnym terminie do 10.1.2011 r. pełnej kwoty zaległości w wysokości 4884,73 zł oraz kwoty 2440 zł tytułem opłaty manipulacyjnej. Strona powodowa wskazała, że w przypadku ziszczenia się warunku, tj. braku wpływu na jej konto całej kwoty zaległości w wyznaczonym terminie, nastąpi rozwiązanie umowy leasingu od dnia następującego po dniu wyznaczonym jako ostateczny termin płatności.

Powyższe pismo powoda z 30.12.2010 r. zostało doręczone pozwanemu w dniu 10.1.2011 r.

Dnia 1 września 2010 r. pozwany wpłacił na rachunek strony powodowej kwotę 1850 zł tytułem raty nr 17.

Dnia 25 września 2010 r. pozwany wpłacił na rachunek strony powodowej kwotę 1845 zł tytułem raty 18.

Dnia 18 października 2010 r. pozwany wpłacił na rachunek strony powodowej kwotę 1000 zł tytułem czynszu nr 19.

Dnia 8 listopada 2010 r. pozwany wpłacił na rachunek strony powodowej kwotę 850 zł tytułem czynszu nr 19.

Dnia 11 grudnia 2010 r. pozwany wpłacił na rachunek strony powodowej kwotę 850 zł tytułem 20 raty.

Dnia 5 stycznia 2011 r. pozwany wpłacił na rachunek strony powodowej kwotę 2850 zł tytułem 20 raty (dopłata) oraz raty 21.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że dla rozstrzygnięcia sporu konieczne było ustalenie, czy zaistniały podstawy do wypowiedzenia umowy leasingu przez stronę powodową ze skutkiem natychmiastowym. Sąd ocenił, że oświadczenie woli strony powodowej o rozwiązaniu umowy leasingu zawarte w piśmie z dnia 30.12.2010 r. było nieskuteczne i nie wywołało żadnych skutków prawnych, wobec czego strona powodowa nie może domagać się zwrotu oddanej w leasing naczepy. Wskazał, że zgodnie z § 24 ust. 1 lit. a Ogólnych Warunków Umowy Leasingu umowa może zostać wypowiedziana, gdy leasingobiorca dopuszcza się zwłoki w zapłacie którejkolwiek z opłat leasingowych, pomimo wcześniejszego wyznaczenia mu na piśmie przez leasingodawcę dodatkowego terminu do jej zapłaty z zagrożeniem możliwości wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym w przypadku nie uiszczenia tej opłaty w tym terminie. Sąd Rejonowy uznał, iż strona powodowa nie wykazała okoliczności wyznaczenia pozwanemu dodatkowego terminu, a nadto nie określiła dokładnie, w jakiej dacie i z jakimi należnościami pozwany zalega oraz o jakie należności i w jakiej dacie wzywała pozwanego do zapłaty z zagrożeniem, że rozwiąże umowę. W konsekwencji oświadczenie strony powodowej z dnia 30.12.2010 r. nie wywołało żadnych skutków prawnych i tym samym nie może ona żądać zwrotu przedmiotu leasingu.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona powodowa, zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. rażąco naruszenia prawa materialnego, tj.:

- a) błędne zastosowanie art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powód nie udowodnił zasadności dochodzonego roszczenia,
- b) naruszenie art. 65 k.c. poprzez interpretację oświadczenia woli wyrażonego w piśmie z 30.12.2010 r. nie tylko niezgodnie z jego literalnym brzmieniem, ale także w sposób nieuwzględniający okoliczności, zasad współzycia społecznego oraz ustalonych zwyczajów,
- c) naruszenie art. 140 k.c. poprzez uniemożliwienie powodowi wykonywania przysługującego mu prawa własności wobec rzeczy znajdującej się w posiadaniu pozwanego;

2. naruszenie prawa procesowego, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na wybiórczym potraktowaniu zgromadzonego materiału dowodowego,

b) art. 230 k.p.c. poprzez brak jego zastosowania w przypadku nieustosunkowania się pozwanego do treści wypowiedzenia umowy w zakresie wyznaczenia wcześniejszego terminu do spłaty zobowiązania;

3. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegające na uznaniu, że strony nadał łączy umowa leasingu, mimo jej skutecznego wypowiedzenia z dniem 14.1.2011 r.

W oparciu o powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i nakazanie pozwanemu wydania naczepy K., rej. DW 394H., oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

W odpowiedzi na apelację pozwany oświadczył, że zarzuty strony powodowej są bezpodstawne, oraz wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Nie był usprawiedliwiony zarzut przekroczenia przez Sąd Rejonowy granic swobodnej oceny dowodów. Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe na wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności, ocenił zebrany materiał dowodowy w zgodzie z art. 233 § 1 k.p.c. i poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd odwoławczy akceptuje i przyjmuje za własne.

Nie ma podstaw do uznania, że strona powodowa złożyła skutecznie pozwanemu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy leasingu. Zgodnie z art. 61 § 1 zd. 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Z analizy materiału dowodowego wynika, że pismo z dnia 31.12.2010 r. o wypowiedzeniu umowy leasingu doręczono pozwanemu w dniu 10.1.2011 r. (k. 15), natomiast w dniu 5.1.2011 r. pozwany uiścił zaległą ratę leasingową (21.) przypadającą za grudzień 2010 r. wraz z dopłatą do opłaty za listopad 2010 r. (dowody wpłaty - k. 57; ustalenia te korespondują z treścią pisma procesowego powoda z 21.9.2011 r. - k. 65-66). Skoro zatem w dniu 10.1.2011 r., który był datą złożenia przez powoda oświadczenia o wypowiedzeniu (art. 61 § 1 k.c.), nie istniała zaległość w opłatach warunkująca wypowiedzenie umowy leasingu (art. 709¹³ § 2 k.p.c), to należy uznać, że wypowiedzenie złożone przez powoda nie wywołało zamierzonego skutku, co też prawidłowo przyjął Sąd Rejonowy. Nie ma przy tym znaczenia dla oceny przedmiotowego wypowiedzenia to, czy pozwany w późniejszym okresie ewentualnie zaprzestał płacenia dalszych rat leasingowych. W takiej sytuacji konieczne byłoby dokonanie przez powoda kolejnego wezwania z precyzyjnym wskazaniem zaległości do zapłaty w odpowiednim terminie pod rygorem wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu, zaś wypowiedzenie umowy mogłoby nastąpić dopiero po upływie tego terminu (art. 709¹³ § 2 k.p.c). Takie zdarzenia nie miały jednak miejsca.

Niezasadny okazał się zarzut obrazy art. 230 k.p.c. Przepis ten stanowi, że gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, Sąd - mając na uwadze wyniki całej rozprawy - może fakty te uznać za przyznane. Naruszenie wymienionego przepisu miało polegać na jego niezastosowaniu w sytuacji, gdy zachodziły do tego podstawy, gdyż pozwany nie wypowiedział się co do treści pisma o wypowiedzeniu datowanego na dzień 30.12.2010 r. (k. 13) w zakresie, a jakim wskazuje ono, że pozwanemu wyznaczono wcześniej na piśmie dodatkowy termin do zapłaty opłat leasingowych.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy, przepis art. 230 k.p.c. nie może być zastosowany, gdy pozwany wprawdzie nie wypowiedział się co do określonego twierdzenia, ale przyjęcie przyznania byłoby sprzeczne z jego postawą procesową,

w szczególności z twierdzeniami co do innych faktów lub stanowiskiem zajęтым wobec zgłoszonego przez stronę przeciwną roszczenia (wyr. SN z 18.2.2011 r., I CSK 298/100, Lex nr 950421). Sąd Okręgowy podziela to stanowisko i wskazuje, że w niniejszym procesie pozwany jednoznacznie kwestionował zasadność roszczenia oraz wprost zaprzeczył twierdzeniu strony powodowej, że umowa leasingu z dnia 1.4.2009 r. nie obowiązuje. Tym samym pozwany podważył zaistnienie przesłanek warunkujących rozwiązanie umowy, co dotyczy także wyznaczenia przez powoda odpowiedniego terminu do zapłaty zaległych rat, pod rygorem wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym (art. 709¹³ § 2 k.p.c.).

Nie był trafny zarzut naruszenia art. 65 k.c. Strona apelująca podnosi, że dopuszczalna jest taka wykładnia oświadczenia powoda zawartego w jej piśmie z dnia 30.12.2010 r., które doprowadzi w istocie do rekonstrukcji dwóch oświadczeń, a mianowicie wymaganego przed wypowiedzeniem oświadczenia o wyznaczeniu dodatkowego terminu do zapłaty zaległości oraz samego oświadczenia o wypowiedzeniu złożonego pod warunkiem zawieszającym niedokonania zapłaty w wyznaczonym terminie. Podkreślenia jednak wymaga, że zastosowanie art. 65 k.c. aktualizuje się wtedy, gdy ustali się uprzednio istnienie określonego oświadczenia. Dopiero stwierdzenie, że zostało ono w ogóle złożone, uprawnia do stosowania art. 65 k.c., czyli posłużenia się regułami wykładni, w celu wydobycia rzeczywistego znaczenia złożonego oświadczenia. Sąd Rejonowy ustalił, że oświadczenie polegające na wyznaczeniu na piśmie pozwanemu odpowiedniego dodatkowego terminu do zapłacenia zaległości nie zostało przez stronę powodową złożone. Sąd Okręgowy przyjął powyższe ustalenie jako własne, za czym przemawiają poniższe argumenty.

Po pierwsze – przepis art. 709¹³ § 2 k.c. służy ochronie korzystającego (zob. Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, Zobowiązania. Część szczegółowa, C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 152), a zatem stwierdzenie spełnienia przesłanek tam przewidzianych powinno wynikać jednoznacznie z działań finansującego, gdyż prowadzą one do jednostronnego zakończenia stosunku prawnego. Po drugie – strona powodowa jest przedsiębiorcą wyspecjalizowanym w działalności leasingowej i jej zachowanie winno być oceniane według podwyższonego miernika staranności zawodowej (art. 355 § 2 k.c.), a więc z założeniem, że zna ona i stosuje prawidłowo przepisy dotyczące umowy leasingu, rozróżniając składane oświadczenia woli. Po trzecie – z art. 709¹³ § 2 k.c. wynika konieczność zachowania następstwa czasowego w składaniu oświadczeń, gdyż stanowi on, że wyznaczenie korzystającemu dodatkowego terminu następuje z zagrożeniem, iż „w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu” finansujący może wypowiedzieć umowę leasingu. Uzasadniona potrzebą ochrony korzystającego ścisła interpretacja tego przepisu nie dopuszcza zatem sytuacji jednoczesnego wezwania do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia oraz samego wypowiedzenia, skoro to ostatnie może być złożone dopiero w razie upływu terminu określonego w wezwaniu. Po czwarte, treść pisma z dnia 30.12.2010 r. uzależnia nieskuteczność oświadczenia wypowiadającego umowę leasingu od zapłaty przez pozwanego m.in. kwoty 2440 zł tytułem opłaty manipulacyjnej za wyznaczenie dodatkowego terminu płatności (k. 13). Takie zastrzeżenie jest sprzeczne z art. 709¹³ § 2 k.c., stanowiącym o zwłoce w zapłacie raty wynagrodzenia płatnego na rzecz leasingodawcy (art. 709¹ k.c.), nie zaś o zwłoce w uiszczeniu opłaty z innego tytułu. Zaległe raty natomiast zostały przez pozwanego uiszczone zgodnie z wyznaczonym przez stronę powodową terminem, tj. do dnia 13.1.2011 r., co można ustalić na podstawie przedłożonego przez pozwanego potwierdzenia przelewu z dnia 5.1.2011 r. (k. 57), które stanowi nieobalony przez stronę powodową dowód wykonania wezwania w określonym terminie.

Nieuzasadnione okazały się również pozostałe zarzuty obrazy prawa materialnego. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Należy zwrócić uwagę, że przepis ten formułuje zasadę rozkładu ciężaru dowodu, a zarzut jego naruszenia przez Sąd nie może być skutecznie uzasadniany ewentualnym uchybieniem przez stronę obowiązkowi bezspornie spoczywającemu na niej z mocy tego przepisu (por. wyr. SN z 8.11.2005 r., I CK 178/05, Lex nr 220844). Wymaga podkreślenia, że to na stronie powodowej spoczywał ciężar dowodu spełnienia przesłanek warunkujących skuteczność wypowiedzenia, a zatem uzasadniających roszczenie o wydanie przedmiotu leasingu. Jeżeli materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań (zob. wyr. SA we Wrocławiu z 18.1.2012 r., I Aca 1320/11, Lex nr 1108777). Sąd Rejonowy zatem prawidłowo przyjął, że w stosunku do strony

powodowej ziściło się ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia, wobec czego Sąd odwoławczy uznał, że nie doszło do naruszenia art. 6 k.c.

Nie był również uzasadniony zarzut naruszenia art. 140 k.c. Strona powodowa, jako właściciel rzeczy, dochodziła roszczenia windykacyjnego z art. 222 § 1 k.c. Nie udowodniła jednak, że dokonała skutecznego wypowiedzenia łączącej strony sporu umowy leasingu, pozwany zaś nieobowiązaniu umowy leasingu na skutek wypowiedzenia zaprzeczył. Należało zatem przyjąć, że pozwany jest nadal uprawniony na podstawie stosunku obligacyjnego do korzystania z naczepy K., stanowiącej przedmiot leasingu.

Z przedstawionych wyżej względów apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu, o czym Sąd orzekł na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt I).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zasądzając je w kwocie 1200 zł na rzecz pozwanego od strony powodowej jako przegrywającej postępowanie apelacyjne w całości (pkt II). Pozwany zgłosił stosowne żądanie w odpowiedzi na apelację, jedynym zaś kosztem podlegającym zwrotowi było wynagrodzenie adwokata tytułem zastępstwa w postępowaniu apelacyjnym. Wysokość wynagrodzenia została ustalona zgodnie z § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).